

Antiquae Lectionis Tomus ...

In Qvo XVI. Antiqua Monumenta Ad Historiam Mediae Aetatis Illustrandam,
Nunquam Edita

Canisius, Heinrich

Ingolstadii, 1601

Epistola IV. Ad eundem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64144](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64144)

mnes penè virtutes corporis mutantur in senibus; & crescente sola sapientia, decrefcunt cetera. Et post paullum: Senectus verò eorum, qui adolefcenciam suam honeftis artibus inftituerunt, & legem Domini meditati funt die ac nocte, ætate fit doctior; vfu tritior; processu temporis, sapientior; & veterum studiorum dulciffimos fructus metit. In qua epiftola, de sapientiæ laude, & veterum studiis, plura potest, cui placeat, legere; & intelligere, quantum veteres in decore sapientiæ florere, ftuduere.

In hac, veftram Deo amabilem, & vitæ laudabilem, femper proficere & gaudere agnoui diligentiam, & nobilitatē fecularis profapiæ, maiore mentis nobilitate exornare. In qua Dominus noster IESVS CHRISTVS, qui est virtus, & sapientia DEI, te eustodiat, & exaltet, & ad gloriam beatæ & perpetuæ visionis suæ peruenire faciat.

EPISTOLA IV.

Adeundem.

GRATIAS agimus clementiffimæ bonitati veftræ, dulciffime DAVID, quod noftre paruitatis memoriã habere digneris, nobisq; innotefcere, quæ famulus vefter fidelis insonuit auribus. Nec in hoc solo gratias referimus continuas veftræ pietati, fed in omnibus bonis, quæ mecum ex die, qua paruitas mea vobis nota facta est, perfecit. Optimè incepiftis, fed melius consummatis. Quapropter continuis precibus Domini noftri IESV Christi clementiam deprecor, quatenus qui tibi optima quæque in terrena felicitate concessit, longè meliora, æternæ beatitudinis regna tibi æternaliter concedere dignetur.

Plurima veftræ venerandæ dignitati præfens fuaderem,

C si

si vel vobis oportunitas esset audiendi, vel mihi eloquentia dicendi: qui calamus charitatis, cordis mei arcana instigare sapius solet de vestra excellentiæ prosperitate tractare, & de stabilitate regni vobis à DEO dati, & de profectu sanctæ Ecclesiæ CHRISTI, quæ multimoda improborum perturbata nequitia, & scelestis pessimorum ausibus maculata, non in personis tantum ignobilibus, sed etiam in maximis, & altissimis; quod metuendum est valdè.

Nam tres personæ in mundo altissimæ hucusque fuerunt: id est, Apostolica sublimitas, quæ beati Petri principis Apostolorum sedem vicario munere regere solet. Quid verò in eo actum sit, qui rector præfata sedis fuerat, mihi veneranda bonitas vestra innotescere curavit. Alia, est imperialis dignitas, & secundæ Romæ secularis potentia. Quàm impiè gubernator imperij illius depositus sit, non ab alienis, sed à propriis, & conciuibus, ubiq; fama crebrescit. Tertia est regalis dignitas, in qua vos Domini nostri IESU CHRISTI dispensatio rectorem populi Christiani disposuit, ceteris præfatis dignitatibus potentia excellentiorem, sapientia clariorem, regni dignitate sublimiorem.

Ecce in te solo tota salus ecclesiarum Christi inclinata recumbit. Tu vindex scelerum, tu rector errantium, tu consolator mœrentium, tu exaltatio bonorum. Nonne Romana in sede, ubi religio maximè pietatis quondam claruerat, ibi extrema impietatis exempla emerferunt? Ipsi cordibus suis excæcati, excæcauerunt caput proprium. Nec ibi timor DEI, nec sapientia, nec caritas esse videtur. Quid boni ibi esse poterit, ubi nihil horum trium inuenitur? Si timor DEI esset in eis, non auderent. Si sapientia, nunquam voluissent. Si charitas, nunquam fecissent. Tem-

pora

pora sunt periculosa, olim ab ipsa Veritate prædicta: quia *Matthi 23.*
 refrigescet charitas multorum. Nullatenus capitis cura
 omittenda est. Leuius est, pedes dolere, quàm caput.
 Componatur pax cum populo nefando: si fieri potest,
 relinquatur aliquantulum minæ, ne obdurati fugiant,
 sed in spe retineantur, donec salubri consilio ad pacem
 reuocentur. Tenendum est, quod habetur: ne propter
 acquisitionem minoris, quod maius est, amittatur. Ser-
 uetur ouile proprium, ne lupus deuastet illud. Ita in alienis
 sudetur, vt in propriis damnum non patiatur. Olim
 vestra sanctissimæ pietati de exactione decimarum dixi.
 quia fortè melius est, vel aliquanto spatio vt remittatur
 publica necessitas, donec fides in cordibus radicitus
 inoleat: si tamen illa patria, DEI electione digna
 habetur.

Qui foras recesserunt, optimi non fuerunt Christia-
 ni, sicut in plurimis notum est: & qui remanserunt pa-
 triæ, in sæcibus malitiæ permanserunt. Nam Babylon
 propter peccata populi, dæmonum deputata est habita-
 tio, vt in prophetis legitur.

Nihil horum tuam latere poterit sapientiam, vt pu-
 ta in sanctis Scripturis, vel secularibus historiis te appri-
 mè eruditum esse nouimus. Ex his omnibus plena tibi
 scientia data est à DEO, vt per te sancta DEI ecclesia in
 populo Christiano regatur, exaltetur, & conseruetur.
 Quanta tuæ optimæ deuotioni merces exhibeatur à Deo,
 quis edicere poterit? quia nec oculus vidit, nec auris au-
 diuit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparauit DEVS
 diligentibus se.

Mittis ab ætherio clementer Christus olympo,
 Te regat, exaltet, protegat, ornet, armet.
 Mens mea congaudet, bonitas iam vestra fidelis
 Optima quod regem suscipit ipsa senem.
 Hæc precor aspiciat clementi lumine nostras
 Litterulas, scripsit qua pietatis amor.
 Sidera sancta poli, viridis vel gramina terra,
 Omnia conclament, DAVID vbique vale.
 Terra, polus, pelagus, homines, volucresque, feraq;
 Concordi acclament voce, Valeto Pater.

EPISTOLA V.

Benedicto, atque omni sapientia decorato,
 præfulgido Dauid regi.

FLACCVS ALBINVS IN CHRIS-
 to salutem.

LICET proximè ad clementiam vestram, gemina
 scripta direxerim: quorum vnum debitum saluta-
 tionis implet officium; aliud, cuiusdam respon-
 sionis iura teneret, tamen occasione vestræ beatitudinis li-
 terarum accepta, respondere vtrisque conuenit, quas lumi-
 ne & scientia & veritatis indagatone plenas veneranter ac-
 cepi; & magno gratiarum actionis studio Dominum be-
 nedixi, qui virtute fidei & rationis experientia, vestræ pie-
 tatis pectus abundanter implet: ita vt in eo prærogatiua
 sacerdotalis doctrinæ, voluntas pietatis, & regalis potentia
 splendescere comprobetur maximè. Quia fides catholi-
 ca, quæ vbique debet esse vna, & in nullo dissimilis, per ve-
 stram sanctissimam sollicitudinem, sopitis schismatum er-
 roribus, prædicari, & pollere dignoscitur. Et quantum re-
 gni